

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen esitysluonnoksesta rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jari Myllykosken /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 932/2020 vp:

Mihin toimenpiteisiin maa- ja metsätalousministeriö ryhtyy turvataksaan toimialaansa kuuluvien ammattikalastajien oikeuden merimetsojen kalastuselinkeinolle aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen ja

mihin toimenpiteisiin maa- ja metsätalousministeriö ryhtyy varmistaa, ettei valmistettava laki ole ammattikalastajia kohtaan syrjivä, kun maatalous-, porotalous- ja kalaviljelytoimijat ovat korvausten piirissä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kalastuslain (379/2015) 19 §:n mukaan valtion kalatalousviranomaisia ovat maa- ja metsätalousministeriö sekä ne elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (jäljempänä ELY-keskus), joille kalatalousasiat kuuluvat. ELY-keskukset myöntävät laskennallista korvausta kaupallisille kalastajille hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamista saalisvahingoista. Korvaukset maksetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta, joka mahdollistaa luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivin (1992/43/ETY) ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (1979/409/ETY, sittemmin 2009/147/EY) nojalla suojeltujen lajien kalastukselle aiheuttamien laskennallisten saalisvahinkojen korvaamisen. Maa- ja metsätalousministeriö on korvannut hylkeiden ja merimetsojen vahinkoja on korvattu noin 0,7 milj. euroa/v. Euroopan meri- ja kalatalousrahastossa ei ole tuki-mahdollisuutta kalanviljelyvahingoille. Rahastosta on maksettu lisäksi suojautumisinvestointeihin sekä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin noin 3-5 milj. euroa.

ELY-keskukset ovat myöntäneet 1991 lähtien sääksen kalanviljelylaitoksille aiheuttamista vahingoista avustuksia ympäristöministeriön päätöksen nojalla (päätos rauhoitettujen harvinaisten eläinten tuottamien vahinkojen korvaamiseksi maksettavista avustuksista, 1626/1991).

Ympäristöministeriössä on valmisteltu lakiluonnos rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisemistä ja korvaamisesta. Uusi laki selkeyttää rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyä ja lisää vahingonkäräjöiden oikeusturvaa. Ehdotetun lain mukaan sääksen kalanviljelylaitoksilla aiheuttamista vahingoista myönnettäisiin laskennallista tukea valtion talousarvioon vuosittain otetun määrärahan rajoissa. Tämän lisäksi ehdotettavan lain

nojalla olisi mahdollista myöntää avustusta kalanviljelylaitoksille vahinkojen ennalta ehkäisemiseen, mikä on myös ehdotetun lain ensisijainen tavoite.

Esityksen valmistelun yhteydessä on esitetty, että merimetson ja harmaahaikaran kalanviljelylle aiheuttamista vahingoista maksettaisiin kalataloustukea. Merimetsojen ja harmaahaikaroiden vahinkojen määrästä tarvittaisiin kuitenkin lisäselvitystä, jotta ko. lajien vahingoista voitaisiin säätää erillinen tukijärjestelmä laissa. Ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tulevat selvittämään jatkossa yhteistyössä tarkemmin merimetsojen ja harmaahaikaroiden aiheuttamien vahinkojen suuruuden kalanviljelylaitoksille, mahdollisuudet ehkäistä vahinkoja sekä erilaiset mahdollisuudet vahinkojen tukijärjestelmän luomiseksi. Mikäli selvitysten perusteella katsottaisiin aiheelliseksi valmistella tukijärjestelmä merimetsojen ja harmaahaikaroiden kalanviljelylaitoksille aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi, tätä koskeva muutosehdotus annetaan mahdollisuuksien mukaan täydentävänä ehdotuksena eduskunnalle.

Ympäristöministeriö tukee eri elinkeinojen yhdenvertaista kohtelua, mutta toteaa vastauksenaan, että ministeriöiden toimivaltarajat kalastuselinkeinon osalta ovat selkeät. Kalastusvahinkojen korvaaminen kuuluu julkisen hallintotehtävän ja resurssien tehokkaan hoitamisen takia maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle. Toimivaltaa ei voida perustaa siihen onko vahingon aiheuttanut luonnonsuojelulain (1096/1996) vai metsästyslain (615/1993) soveltamisalaan kuuluva laji. Viranomaisten toimivalta ja tehtävät tulee määrittää sen mukaan, millä hallinnonalalla on parhaat edellytykset tehtävän tehokkaaseen hoitoon. Rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausjärjestelmän tavoitteena ei ole minkään elinkeinon tukeminen, tai jonkin elinkeinon tukijärjestelmän korvaaminen tai täydentäminen. Kalastuselinkeinoon liittyvä tukijärjestelmä kuuluu siitä vastaavan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle, jolla on myös käytettävissä parhaat resurssit ja ajantasaisin tutkimustieto Luonnonvarakeskuksen kautta.

Helsingissä 21.12.2020

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen